

Kwartaalschrift van de Historische Vereniging Old Reurle, jaargang 19 nummer 3 (3de kwartaal 2002)

Van de Voorzitter

Het zomerseizoen is in 't algemeen een drukte bij allerlei verenigingen en clubs.

Een vereniging als de onze heeft dan meestal een paar rustige maanden; we vergaderen wat minder en het seizoen met onze ledenavonden begint pas weer op 9 oktober a.s. In deze uitgave geeft de evenementencommissie een overzicht van het programma voor het komend seizoen. Uw bestuur heeft van deze rust niet zo veel gemerkt, er was nog van alles te doen. Genoemd seizoenprogramma, voorbereiding van de braderie, overdracht organiseren van de Dorpspomp, incasso van de contributie van 2002 en wat er onverwacht nog bij kwam.

Over het **bodemonderzoek** rond de kerk is inmiddels een lijvig rapport verschenen en ook een publicatie in de krant. Bestuurslid J. Bakker komt hier nog even op terug voor de niet of een andere krant lezende leden.

De brief van de **Engelse soldaat**, die we via mevrouw de Beaufort ontvingen, is door Ineke Brinkhuis vertaald en uitgewerkt. In dit nummer kunt u de tekst van de brief lezen.

De eindfase van de Dorpspomp komt in zicht en misschien kan er nog een verslagje in dit nummer van de aanbidding op 14 augustus voor begin van de braderie.

U herinnert zich nog wel de boosheid van ons bestuur

Redactie Kroezeboom:

Eindredacteur:

J.H. Tomij,
Watersnipstraat 2,
7132 DG Lichtenvoorde
Telefoon 0544-379691

Redactieleden:

W.J. Blumers,
Schoolstraat 1,
7261 GH Ruurlo,
Telefoon 0573-452062.

H. Post,
't Heering 13,
7261 VK Ruurlo,
telefoon 0573-451264

over de uitvoering van de uitgave van de Kroezeboom waaraan ik toen via dit stukje duidelijk uitdrukking heb gegeven. Als ik nu de uitgave bekijk, ook gemaakt door drukkerij Hoytink, heb ik alle lof voor de keurige verzorging van ons verenigingsblad. Ere wie ere toekomt.

Mijn persoonlijk welzijn is naar omstandigheden redelijk goed en de conditie zodanig dat na een halfjaar chemokuur de arts heeft besloten hiermee nog een tijdje door te gaan, tot eind september.

U blijft op de hoogte.

Martin Kok, voorzitter.

Van het secretariaat

De vakanties staan voor de deur dus ook Old Reurle heeft vakantie. Toch zijn we druk bezig met alles voor te bereiden voor het nieuwe seizoen.

Reina en Ineke hebben het programma voor het nieuwe seizoen weer gereed, u kunt het in deze Kroezeboom en op onze website www.oldreurle.nl lezen.

Verder wordt op 14 augustus 2002 om 13.45 uur met de opening van de Braderie, de dorpspomp overhandigd aan de Gemeente Ruurlo

Tevens is Old Reurle weer op de Braderie aanwezig met een stand.

Old Reurle staat al sedert maart 2001 op internet, heeft u onze site al eens bekeken, deze is onlangs weer van wat nieuwe snufjes voorzien.

Als u verbeteringen kunt aangeven dan zijn deze van harte welkom op email bij de redactie.

Sinds maart 2001 zijn alle pagina's op onze site meer dan 19000 keer bekeken.

Leo Besselink, secretaris

Winterprogramma 2002 -2003

9 oktober: De heer J. Berends uit Doetinchem houdt een lezing met dia's over N.O. Twente, o.a. over Singraven en Ootmarsum.

13 november: De heer J. Huisman uit Ruurlo, lid van onze vereniging en amateur-archeoloog, vertelt over archeologie. In maart van dit jaar hebben we daar al een voorproefje van gehad, toen de heer Schepers ziek werd en de heer Huisman zijn lezing overnam.

11 december: De heer Wim Bluemers, lid van onze vereniging en redactielid van "Onder d'n Kroezeboom", komt met decemberverhalen. Veel verenigingen in de Achterhoek heeft hij hiermee al een gezellige avond bezorgd.

8 januari: De heer J. Teeuwen uit Lochem komt met een diavoorstelling over het IJsselgebied tussen Bronkhorst en Deventer.

12 februari: De heer H.J. Saaltink uit Doetinchem heeft als onderwerp: "Kasteel Twickel, het huis, de tuin en zijn bewoners".

12 maart: Ledenvergadering, met na de pauze "van alles wat".

9 april: Deze avond houden we samen met de vereniging van Lochem.

We hebben de heer H. Steins uit Haaksbergen uitgenodigd. De titel van zijn lezing luidt: "Op weg naar de ware Jacob". Dia's van een pelgrimstocht van Utrecht naar San Tiago de Compostella, waarbij natuur, cultuur en historie aan bod komen.

U ziet, we hebben weer een aantal bekende sprekers uitgenodigd. De heer Berends komt in oktober zelfs voor de negende keer! Ook willen we dit jaar weer eens proberen een excursie te organiseren naar aanleiding van de lezing van de heer Saaltink of van de heer Berends.

Alle avonden worden gehouden op een woensdag en wel, zoals altijd, bij "De Luifel". De aanvang is 20.00 uur.

Nadere informatie volgt t.z.t. in "Contact".

We hopen dat het weer gezellige en wetenswaardige avonden worden.

Tot ziens op 9 oktober.

Ineke en Reina.

Aanbieden Dorpspomp

Bij het aanbieden van de pomp aan de Burgemeester van Ruurlo, mevrouw L. de Zeeuw werd er een begeleidend praatje gehouden door de voorzitter, waarvan onderstaande de tekst, en de sleutel van de pomp overhandigd.

Op de pomp werd een messing plaatje gemonteerd met de hieronder staande tekst:

D O R P S P O M P

Aangeboden aan de Ruurlose bevolking door *Historische Vereniging "Old Reurle"*

Ruurlo, 14 augustus 2002.

Realisatie:

Aannemer : Bouwteam Hamergroep

Architect : Stuyt Brassier en Ritsma

**Loodgieter : Altena Installatiebedrijf
v.o.f.**

Schilder : Schildersbedrijf Smeelen

Wat er aan vooraf ging:

Begin juli 1997 organiseerden de Achterhoekse Folkloredansers een internationaal folklorefestival en werd er op het Kerkplein een manifestatie gehouden van het "Achterhoekse Boerenleven rond 1900" waar allerlei oude ambachten uit die tijd te zien waren en werden beoefend.

Een van de deelnemers was Altena Installatiebedrijf v.o.f. met een idee om op ambachtelijke wijze, rond 1900 gebruikelijk, een puls voor een pomp te slaan, mede als eerste aanzet voor herbouw van de oude dorpspomp. In overleg met de gemeente werd een plaats voor de puls bepaald.

Het bestuur van Old Reurle, ook deelnemers aan deze manifestatie, heeft in een evaluatiegesprek daarna besloten de draad op te pakken van het idee van de firma Altena en de mogelijkheden van herbouw van de dorpspomp te onderzoeken.

02.26 (02)

Altena was enthousiast en zegde direct zijn medewerking toe. Op 1 september 1997 werden aan de gemeente per brief onze plannen uiteengezet met het verzoek hieraan hun medewerking te willen verlenen en met de herinrichting van de dorpskern en het Kerkplein voor de pomp een plekje te reserveren en in de bouwplannen op te nemen. De gemeente reageerde zeer positief en enthousiast met een brief van 16 december 1997. Zij aanvaardde ons aanbod en beloofde alle medewerking.

Toen was het afwachten tot de uitvoering van het plan Ruurlo Centrum zou beginnen. Eind 2001 naderden de werkzaamheden de eindfase en was het tijd om contact met de gemeente op te nemen over de plaatsing van de pomp. Nadat iedereen was bijgepraat, het geheugen was opgefrist en onze plannen kende, werden afspraken gemaakt met de bedrijven die hun medewerking hadden toegezegd om de bouw te realiseren.

En zie daar, de pomp staat er. Wij als Old Reurle zijn er trots op dat we dit hebben kunnen doen en zijn natuurlijk veel dank verschuldigd aan de bouwers van deze pomp en de gemeente voor alle medewerking.

Wij hebben ter ondersteuning van ons verhaal enkele duplo's van gevoerde correspondentie samengevoegd en ten bewijze van "hoe zag de pomp er vroeger uit" een foto bijgevoegd.

Het was de laatste Ruurlose pomp bij de oude openbare school (die tot 1883 in gebruik was), waarna het werd gebruikt als gemeentehuis (tot 1953). Daarna werd het pand gesloopt, waarvan ook de pomp het slachtoffer werd.

Enkele krantenknipsels complementeren deze informatiemap (eigendomsbewijs) en zijn bedoeld als antwoord op de vraag "hoe zat het ook al weer".

Wij hopen dat de pomp zal bijdragen aan een gezellige sfeer op en om het Kerkplein en ons vroeger tijden niet helemaal doet vergeten.

Ruurlo, 14 augustus
Martin Kok, voorzitter.

Officiële opening

Op 14 augustus was het dan zover. Nadat onze voorzitter Martin Kok en burgemeester van Ruurlo mevrouw L. de Zeeuw een korte toespraak hadden gehouden voor de aanwezige genodigden, kreeg de burgemeester het "eigendomsbewijs" overhandigd door de voorzitter. Hierna nam de burgemeester de

pomp officieel in gebruik door als eerste een emmertje water te pompen.

*Een twee-tal foto's van de opening
(bron: Arend Mol/Contact)*

Onderscheiding Frits Toevank

Tijdens een bijeenkomst in zaal de Luifel werd op 14 augustus j.l. **Frits Toevank** onderscheiden met de **Zilveren Windhond**. Frits kreeg deze onderscheiding –voor verdienstelijke inwoners en ontleend aan het Ruurlose gemeentewapen- opgespeld door burgemeester L. de Zeeuw.

Frits Toevank was in 1980 een van de initiatiefnemers tot het oprichten van een historische vereniging in Ruurlo. Nadat de vereniging in 1984 werd opgericht, was Frits tot maart 1993 bestuurslid. Verder heeft Frits Toevank veel gedaan voor het veldnamen- en boerderijenonderzoek, hetgeen uiteindelijk in 1992 resulteerde in het boek "Transvaal dat lig in Reurle".

Bij de onlangs verschenen kadastrale atlas van Ruurlo is een set kaarten bijgevoegd, die door Frits zijn getekend.

*Burgemeester de Zeeuw spelt Frist Toevank de onderscheiding op.
(Bron: Arend Mol / Contact)*

Frits, namens de iedereen en de vereniging **GEFELICITEERD!!!!**

PLUS sponsoractie 2002

De historische vereniging Old Reurle doet dit jaar mee aan de PLUS sponsoractie van supermarkt PLUS Kogelman.

Bij iedere € 5,- die u in de PLUS supermarkt besteed krijgt U een sponsormunt. Deze munt kunt U op de maandelijkse bijeenkomsten inleveren. Old Reurle krijgt voor iedere sponsormunt € 0,05 uitgekeerd.

Als tegenprestatie moet de vereniging in de periode van 16 september t/m 23 november drie (3) vrijwilligers leveren om op donderdag, vrijdag of zaterdag een dagdeel behulpzaam te zijn in de supermarkt, met o.a.. boodschappen inpakken en in de auto zetten en het regelen van het verkeer op de parkeerplaats.

DAAROM: meldt u bij het bestuur aan als vrijwilliger en lever uw sponsormunten in op de maandelijkse verenigingsavond !

Persbericht Gelders Oudheidkundig Contact

Het najaarsprogramma van het Gelds Oudheidkundig Contact is weer uit! In dit programma staan onder andere cursussen **Genealogie voor beginners** en **Oud schrift voor beginners**. Daarnaast is er een cursus

Sporen in het landschap over het cultuurhistorische landschap.

Nadere informatie kunt u vinden in de brochure **Cursussen, Publicaties en Activiteiten**, die u gratis kunt aanvragen bij het Gelders Oudheidkundig Contact, Postbus 4040, 7200 BA Zutphen, telefoon 0575-511826 of fax 0575-543223.

Archeologische werkgroep Old Reurle

In de Kroezeboom van het 1^e kwartaal 2002 heb ik verteld over onze werkzaamheden in een oud grafveld dat bloot kwam te liggen in een bouwsleuf bij de Nederlands Hervormde kerk. Ik heb daarbij aangegeven dat de gevonden stoffelijke resten door Syntegra Archeologie BV zijn verzameld en meegenomen voor onderzoek. Dit onderzoek is inmiddels afgesloten en de stoffelijke resten zijn herbegraven op de begraafplaats aan de Borculoseweg.

In het inmiddels verschenen onderzoeksrapport is onder meer aangegeven hoe oud de gevonden toenmalige bewoners geworden zijn. Vooral uit de toestand van de gebitten en het bottenstelsel zijn conclusies getrokken over de gezondheidstoestand.

In totaal zijn acht min of meer complete graven blootgelegd. De stoffelijke resten lagen allen gestrekt op de rug, met de handen op de buik. De voeten waren gericht naar het oosten en het hoofd lag in het westen. Deze oriëntatie en ligging is standaard voor de periode van begraven en is een verwijzing naar de wederopstanding van Christus.

Het rapport zegt over de blootgelegde redelijk goed geconserveerde stoffelijke resten dat zij zijn begraven tussen het begin van de veertiende- en het begin van de negentiende eeuw.

“Het materiaal wordt toegeschreven aan vier vrouwen, drie mannen en één kind. De leeftijd van sterven ligt voor drie van de acht personen rond de 26-35 jaar. De gemiddelde lengte voor vrouwen ligt rond de 1,65 m en is voor mannen circa 1,66 m.

Opvallend is dat hoewel deze graven geen representatieve steekproef zijn, een groot aantal kenmerken vertoont van ondervoeding en slechte hygiëne. Alle vier gebitten die aanwezig zijn vertonen sporen van periodontites, dat te wijten is aan slechte mondhygiëne. Daarnaast wijzen de Engelse ziekte en email hypoplasie op een slechte voeding en vitaminegebrek”.

Naast de min of meer complete graven zijn een aantal geruimde graven en kuilen aangetroffen, waaronder een waterput. Deze zal uit de periode na 1823 dateren aangezien deze niet zal zijn gebruikt toen het kerkhof nog dienst deed.

De waterput was aanvankelijk overkluisd. Hij hoort bij de oorspronkelijke dorpspomp. Uit een oude foto blijkt dat de gemetselde pomp oorspronkelijk bekroond werd door twee gaslantaarns. De waterput is na afronding van de werkzaamheden aan het Kerkplein in de bestrating gemarkeerd door een vierkant in een afwijkende kleur baksteen.

Joris Bakker.

Brief van een Engelse soldaat

Uit het archief van wijlen de heer Jhr. Mr. J.W.de Beaufort -oud burgemeester van Ruurlo- kwam een brief te voorschijn, die een Engelse soldaat in 1974 aan hem schreef. Van Mevr. De Beaufort kreeg "Old Reurle" deze brief met haar toestemming om de inhoud te publiceren.. Hieronder de vertaling:

Vertrouwelijk : "Braeman"
70 Londen Rd.
Deal Kent
England

De heer Burgemeester, 19-3-'74

Ik heb de behoefte, na 30 jaar zwijgen, u te vertellen hoe we uw stad Ruurlo binnen kwamen. Ik diende in het Light Pantser Regiment. De Duitsers lagen aan de weg ongeveer 1,5 km. buiten het dorp.(Ik reed met mijn maat in een jeep) Ik kwam om een bocht in de weg tussen wat bomen en stond pal voor hun voorste pantser.

De vijand was net zo verrast als wij en mijn maat sprong in paniek uit ons voertuig in de struiken en liet mij alleen. Op dat moment zat ik geklemd tussen zandzakken en kon nergens naar toe, maar ik kon wel mijn geweer richten. De zandzakken lagen in de jeep om te voorkomen dat we opgeblazen werden door landmijnen.

U kunt zich wel voorstellen ,dat ik dacht dat mijn laatste uurtje geslagen had en ik was alleen. We stonden zo'n 10 meter uit elkaar- de Duitsers en ik. Met moeite lukte het me het machinegeweer naar mijn kant van de geschutopstelling te halen en ik richtte het vizier op de vijand voor zij eerst konden schieten. Ik vuurde onafgebroken -zonder echt te richten- tot het Duitse voertuig ontplofte. Ik moet munitie geraakt hebben. Het dak vloog er af en stukken uniform hingen in de bomen.

Op dit moment bereikte mij mijn commandant en vond ik mijn maat terug. Ik reed langs de brandende

pantserwagen en moest twee paarden neer schieten die een voorraadkar trokken, omdat ik dichtbij was kon dat gericht. Toen sprongen zes Duitsers aan beide kanten van de weg -vlakbij een huis- uit hun schuttersputjes en in plaats van ons neer te schieten, gaven zij zich over! Ik nam nog meer Duitsers gevangen in dat huis.

We konden nu de huizen in het dorp zien en we vielen aan vanaf de hoofdweg. Er stonden veel infanteristen te wachten om af te marcheren, maar we waren hen te snel af en er sneuvelde er veel. Een aantal Rode Kruiswagens vol met soldaten, probeerden te ontsnappen. Al met al werden er veel mannen en paarden afgeslacht op de uitvalsweg van Ruurlo. Ik herinner mij twee marechaussees , die neergeschoten werden toen ze erlangs probeerden te glippen. Nu waren ook een aantal van onze jongens gewond en van de weg gehaald op korte afstand van het dorp en we waren omsingeld door Duitsers. We konden zien hoe ze zich ingroeven, zo'n 50 meter bij ons vandaan en we zagen ook hun "fietsinfanterie" aankomen. (Schrijver bedoelt w.s. vluchtende Duitsers op gepikte fietsen.)

We kregen gebrek aan munitie en we hadden zelf een pantservoertuig verloren -de bestuurder hadden we eruit gekregen. We dachten erover om terug te gaan naar het pantservoertuig om de munitie eruit te halen, maar we zagen dat de Duitsers het al hadden. Terwijl onze commandant zijn kaart bestudeerde om de beste weg uit deze nachtmerrie te vinden, slopen mijn maat en ik onder dekking van de struiken naar de weg en wachtten. Na een paar tellen reed een argeloze Duitser op een zware motorfiets op ons af en schoten wij hem neer Ik herinner me dat ik hem verbond met mijn eigen noodverband en hem bij onze eigen gewonden legde.

Om dit ware verslag van wat er gebeurde in Ruurlo af te ronden, moet U lezen over wat voor mij de meest bizarre situatie was: Een van onze chauffeurs was, om het nog wat erger te maken, hysterisch geworden. We wisten dat we ons zouden moeten overgeven of terugtrekken. We hadden erg weinig tijd om hier over na te denken! Toen begon het: Een Duitse officier begon een aantal van zijn mannen te groeperen. Hij had een fiets met een pantserfaust. Ze kwamen dichtbij (ze wisten niet precies waar wij lagen) en toen stuurde mijn commandant een gevangene op hem af om te proberen ze te stoppen. De gevangene hilde en beefde, maar we stuurden hem toch weg met het idee, dat hij de Duitse officier moest vertellen niet dichtbij te komen. De Duitser wilde niet stoppen en wij doodden hem met een granaat. 02.29 (05)

Toen, na een poosje, hoorden wij uit de richting waaruit wij gekomen waren, marcheren! Ik moet U zeggen: een fantastisch geluid (en gezicht). De eerste soldaat droeg een witte vlag! Daarna mannen met brancards, twee officieren, een arts en andere soldaten met hun handen hoog in de lucht. Ze kwamen recht op ons af. Wij waren met z'n twaalven en wat een zielige indruk moeten wij op de Duitsers gemaakt hebben toen zij zich realiseerden wat een verschrikkelijke klap we hen hadden toegebracht. De Duitsers keken naar ons en zeiden dat ze hun gewonden mee wilden nemen en de onze ook!

Onze radio begon signalen van het hoofdkwartier uit te zenden, het begon donker te worden en wij waren moe. We vertelden de Duitsers dat ze hun eigen gewonden mee konden nemen, maar niet de onze! We hadden onze eigen morfine, maar ik had de gewonde Duitser mijn enige noodvoorraad gegeven.

Toen de Duitsers naar hun eigen posities terug gegaan waren, hielden wij weer een "krijgsraad" en besloten te vluchten in een andere richting. Wij sloten de rijen en God helpe de gene die ons tegen wilde houden. We legden een rookgordijn om achter te verdwijnen en we smeerden hem.

We kwamen de hulppanters tegen die kwamen om ons te assisteren. We stopten niet om met hen te praten. We liepen gewoon door tot we bij het hoofdkwartier 20 km verderop waren.

Na de oorlog ben ik een paar keer in Holland geweest en toen ik door Soestdijk kwam dacht ik dat het mogelijk was er over te praten.

Later heb ik gevochten in Venlo, Den Bosch, Nijmegen, Grave, Kleef, Gennip, Maastricht en veel andere plaatsen in Duitsland en de Ardennen.

Hoogachtend,

Richard J. Parsons

N.B. de laatste opsomming van de plaatsnamen is niet juist en klopt niet met de juiste volgorde. In de vertaling ben ik zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke tekst gebleven. Ik ben mij er van bewust dat het geen mooi Nederlands opgeleverd heeft.

Ineke Brinkhuis

De naam van ons verenigingsblad

In vorige nummers heb ik al eens aandacht besteed aan schoolmeester schrijver Kerst Zwart, die zo lange jaren in Ruurlo woonde en werkte.

De relatie met ons verenigingsblad komt in het hier nu volgende verhaal van zijn hand naar voren. Ik heb het bewust in de spelling laten staan die indertijd gebruikt werd. Het komt uit zijn boek: "**In en om het kleine dorp**", dat eerst in 1936, een jaar na zijn dood verscheen.

Kerst Zwart was van huis uit Fries, en sprak in de omgang en thuis altijd het ABN

Zijn vrouw was echter afkomstig uit Lochem en beheerste het dialect van de streek uitstekend. Van zijn zoon Wim, overleden in 1995 weten we dat hij regelmatig contact had met meester Heuvel, ook een uitstekend dialectspreker, doch deze schreef slechts heel zelden in het dialect.

Veel ouderen onder u zullen misschien met enige moeite de namen van de toenmalige inwoners van ons mooie Ruurlo, "Zeggezomp" - waar het verhaal betrekking op had - uit de door K.Zwart gebruikte eigennamen kunnen herleiden.

Wim Bluemers

ONDER DEN KROEZEBOOM

Een mooie stille herfstavond. De straatlantaarns aan, want het is nieuwe maan.

Wij gaan nog een straatje om en komen langs den Kroezeboom. Dat is een oude knaap, zes zware stammen op het wortelgestel in een kroon van 60 meter omtrek. Op de banken er onder zitten ze weer te kösteren. Nu ja, het weer is er naar.

"Meister, heb i-lue die keerls met dat fretjen ook ezien?" vraagt ons snieders Albert Jan. "Ze hebt 'ne goeie vangst edaone. Elk zesse. 'n Heele vrach'!"

"Niet gezien", zeg ik, "maar me dunkt, dat ze de konijnen wel gauw kwijt zullen wezen, want wie houdt er nu niet van een konijneboutje? En dan wordt de vracht van zelf lichter."

"Och", meent smids Hendrik, "zes knienen weegt neet zwaor, lang neet zo zwaor as zes hazen, door meneer Vinkenstein oet Rietvelde ens 'n uur of wat met hef motten umtodden". (voortslepen)

"Waorumme deed-e dat?" vraagt Frans.

"I wet toch wel, dat meneer 's harfstens mangs in é Heurne kump jagen. Maor zien schieten is veur menschen gevaarliker as veur hazen. Daorumme brech-e nooit neet völle van 'e jach'met nao 't hoes, as-e allene geet. Maor met Steaven d'r bi geet et 'n hoopen betterder.

Want den kan ze raken.”

“Wat veur Steaven?”

“Den keuterboer van ’t Möschen. Dat is van meneer Vinkenstein. Steaven wont er now drie jaor. Maor vrogger was-e in Rietvelde ’n lastigen streuper. Daorumme juustement hef meneer Vinkenstein ‘m op ’t Möschen ezet en an-esteld as boschwachter.”

“Wat zeg-i daor veur stommigheid!”roept Frans.

“Kuken, begriep-iej neet, dat meneer now in Rietvelde ’n foelen streuper kwiet is en ’n baovenstebesten boschwachter der veur in ‘e plaatse hef ekregen? Meneer en Steaven kent mekare deur en deur en zo wet Steaven precies wat-e met meneer waogen kan. Too-t ze ens op ’n margen al heel vrog met et geweer oetgingen, zea Steaven: “Now heb ik wat bedach’, dat ons schoon te passekommen kan um fraai wat in é pot te krieggen.

Kon-iej de hazen wat opkommanderen? Vrög meneer.

– Nee dat neet, maor i wet wal meneer, dat wi allebeiden as beste schutters te boek staot, en now wol ik ons schot nog sekuurder maken, as ’t al is.

Zo, laot heuren.

Ik do ’n veurstel, meer niks. Alles wat iej as de beste schutter van ons beiden schiet, draeg ik, en wat ikke boavendien nog neerlegge, kump op ow scholders.

Af-esprokken! Ze begonnen bi ’t Möschen en hebt zo den heelen hoek tussen de Boschlosche grinte en Bekkenhof af-ejaagd. Bie ’t Menkveld kreeg meneer den eersten haas op den rug, bi Dinkelman den tweeden, bi de halte van ’t botterfabriek den darden En too-t ze in den naomiddag bi de Kowstart neet wiet van é grinte wazzen, moch’meneer zes dooie harddravers draegen.

-Steaven, Steaven, wat heb-i mi vandage te pakken, zea meneer. Maor Steaventjen past op; as ik ow te graözen kan nemmen, dan laot ik et neet.

Iej mot daon, wa’j neet laoten kunt meneer, meenden Steaven, maor ’n woord ’n woord! Iej draegt de zesse. En daor bleef et bi.

Wi mossen maor is oprassen zuchtten meneer. Wi bunt vlak bie ’t Oaverbekking. Laot wi daor maor ’n störmken oetpoesten.

Et Oaverbekking is, zo a’j’kunt wetten, ’n zetboerderieje van meneer Vinkenstein. Ze gingen in den hof zitten op ’n bank onder den haagjesappel. De boerinne brach’koffie. Daor leep ’n mooi kalf in é weide veur den hof. Wat ’n mooien haas! Reep meneer. Hi legden an en veur dat Steaven ‘m kon waarschouwen, lea ’t kälkfen teagen de grond.

Zie j’neet, da’j’ow eigen kalf dood-eschotten hebt? Reep Steaven verschrikt.

Harrejennig! Daor he’k mi lelk vergist. Ik zag et neet zo gauw van achter den appelstam. Maor gaot ter hen

Steaven,...., ’n man ’n man, ’n woord ’n woord! Iej laadt ’t kalf op ow rugge en dan er met nao Rietvelde.

’t Hef Steaven ’n zweetjen ekost, da’ g’leuve maor.

“Now, ik zegge maor”, meenden Aolbert Jan, “zukke jagers as meneer Vinkenstein heurt neet in ’t veld. ’n Goeien jachthond zol zich veur zo iemes schaomen.

Den niejen harbargier in ’t Witte Peerd te Gräsvelde hef ’n hond ekoch die ont- zettend good af-ericht is. Hi is ewend, dat ze raak schiet, de jagers. Now, d’eerste maol dat zien nieje baas ‘m met nam in ’t veld, schot –e mis. Karro kek umme, as wol-e zeggen: How heb ik ’t now? Eaven laterd ston Karro weer. ’n Schot. Opniej mis. Too gink Karro d’r vandeur, nao ’t hoes hen.”

“Ik kan ’t haost neet g’leuven, da’kan ‘k neet,”zegt Frans, “maor as ’t waor is, dan is ‘t ’n stark stuk.”

“t Kan naovraag liejen in Gräsvelde. Den man in ’t Witte Peerd liegt nooit.”

“Liegen? Liegen! Da’zeg ik neet. Maor jagers kubit soms raar opsniejen. Daorumme kom-i wal is an ‘t twiefelen bie eur vertelsels.”

“Da’s waor, da’bun ‘k helemaols met Frans ens.” , zegt noe Reint Scheerbaas. “Want vergangen wekke ha’k zo eene bie mi in de scheerwinkel en die vertelden ’n stuksken van zien hond, dat nog völle onbegriepeliker is. Zien Bello had zo’n meraokels fiene neuze, dat-e der zelf beduusd van stond. Ens, dat-e op jach’was, vertelden-e, bleef Bello staon en toch vlaog er niks op. Too begon den hond in den grond te krabben. En wat kwam er oet? ’n Olde piepekop met ’n haze d’rop e-schilderd. Dat had Bello erokken en daor-umme was-e blieden staon.”

“En geleufden-i dat neet?”, vraagt Aolbert Jan. “I zollen d’r an kommen te twiefelen, en iej Frans?”

“Jao , ik vaste.”

“Maor mien goeie menschen, dan kan’k ow stukskes vertellen die nog starker bunt en toch waor gebeurd. Den olden vrachtrieder Vuchtman kwam ens in ’t lest van Jannewari, nee, ’t was op Lichtmis –2 febr.-, langs de Reurlese Meene oet op Zutfent nao ’t hoes. Bi ’t bosch vloag ’n haze veur ‘m op. Vuchtman daliks van ‘e wagen, grep ‘ne kei en smet die den haze teagen ’t lief, den haze waggelden nog ’n trad drie veere wieter, maor ’n andere van zien soort sprong zo foel teegen ‘m op, dat ze beide kasdood op den weg blieden liggen..

Vuchtman nom ze op, maor umdat ’t ereagend had, wazzen de hazen slim slikkerig. Daorumme gink-e ze in ‘e bekke, daor langs de weg, afspulen. Maor kiek, daor begon der eene van de twee in ’t water weer op te leaven. Hi wol d’r van-deur. Maor Vuchtman slingerden em de böschkes in en met den haze ’n snook. Waor den vandaon kwamp? 02.31 (07)

Die had den haze in 't water bie den achterpoot e-greppen en kon zo gauw neet lösloaten.

Vuchtman had den haas gauw weer en zocht too den snook op. Die lag bie 'n endenöst met twaalf varsche eier. En zo kwam Vuchtman in 't hoes met twee hazen, 'n snook en 'n dozien ende-eier."

Wij lachen allemaal, op Frans na.

Dan zeg ik, om ook een duit in het zakje te doen: "Dat verhaal heb ik al eens eerder gehoord, maar als je wat oververtelt, moet je 't goed doen en niets weglaten."

"Wat he'k dan weg-elaoten meister?" vraagt Albert Jan nieuwsgierig.

"Dat de snoek op de schaal zes pond woog, en toen ze hem opengesneden hadden, kwam er nog een uit van zeven pond. Dien had de vreter ingeslokt."

"Ilue liegt allemaole", zegt Frans kwaad. "Ik wil der niks meer van heuren."

En hij ging.

Ter afsluiting van deze pagina's met verhalen van Kerst Zwart wilde ik u ook nog enige bladvulling van zijn hand presenteren.

RAADSEL

Lochem: Ik wol, dat et dag was,
Ik wol, dat et nach' was,
En 't is mij net etzelfde,
Ik mot altied gaon.

(de klokke)

VOLKSMOND

Van 't geaven wordt de sik dreuge.

GELLE PROEMEN

"Goemargen, meister Haverman."
Zegt Karel Plasbeks jonge wief,
"och, nem mie neet kwellike, astoblief,
dat onze Piet zien vers neet kan."
"Hoe komt dat zoo?" vraagt Haverman.
"Daar vat ik helemaal niets van,
want het vers was toch zoo moeilijk niet."
"Jao, 'k wet wel, onze kleine Piet
hef 'n heufd dat alles leeren kan.
Maor hi hef te lang in den hof ezeaten
En te völle gelle proemen egetten,
En daor, geleuf ik, kump et van,
Dat-e niks meer binnenholden kan."

SCHOONEMAKEN

Kaal bunt de muren,
Et kleed van 'e vloer,
Beuke in 'e kisten.
Wat vält mi dat zoer!
Taofel verschoaven,
Op 'e heerdplaat, lig roet,
Kold is de kamer
De kachel is oet.
Dekkens nao boeten,
't ledikant oet mekaar,
etten vandaag neet,
veur de kökken is kloar.
W.C. onbroekbaor,
De ring wordt elakt,
Kold is et boeten,
Winterjas in-epakt.
Hood met nao binnen:
De kapstok is weg,
Nargent 'en plaetsken,
Waor'k dóaverjas leg.
Lös alle ramen:
Der oet stof en geur!
'k Passe veur dee frischheid,
ik gao der vandeur.
Endliks heur'k zeggen:
"Et hoes is weer klaor."
Vaarwel, lieve schoonmaak,
Töt 't volgende jaor!
*****

Boerderijnamen van Ruurlo

WIJK F: Leusinkbrink en Nieuwenhuishoek.

F1 Klein Leusink oftewel Pannekooke

Deze boerderij zult U niet meer vinden in de Leusinkbrink; zij is in 1911 afgebroken. In het Erftynsboek van Lochem van 1557 werd zij reeds vermeld als Klein Leusink en in het verpondingsboek van Zutphen als Lutticke Leusinck. "Lutticke" betekent klein. Bewoner in 1680 was Jan op Klein Leusink of Pannekooke.

F2 Spenkenhuus

Bewoners in 1677 waren te Spenkes. Er is onder wijk B een plaatje afgedrukt van een Spenkenhuus, maar dit betreft toch een andere boerderij. Het dubbele woonhuis is in 1848 afgebroken. 02.32 (08)

F2 Groot Leusink oftewel Leusinkboer

In 1555 wordt Groot Leusink vermeld in het Erfstynsboek van Lochem. Er woonden vele generaties Leusink. Op dit erf staat sinds een paar jaar geen boerderij meer, maar wel een villa.

F3 Veldekeshuus

Een oude benaming van een boerderij die reeds in 1650 bekend is. Diverse bewoners worden Veldeken genoemd. Het adres is Leusinkbrink 4.

F4 De Mol

Bewoner anno 1580 is Johan Mol. Tot in het midden van de 18de eeuw wonen zijn nakomelingen daar. Het adres is Leusinkbrink 6.

F5 Den Hesselink

In 1676 woont er Jan Hesselink met zijn vrouw. De boerderij die er nu staat dateert van 1926 en staat op Kaapdijk 2.

F5 De Veuge oftewel De Voogd

Deze boerderij stond tegenover bovenvermelde boerderij en is afgebroken in 1859. Er woonde in 1650 Henrick de Vaegt.

F6 Groten of Hoogen Paalder

De naam werd van de Paalder in de Veldhoek meegenomen door Jacob ten Paalder in 1698. De boerderij die er thans nog staat is op de Kaapdijk 4.

F7 De Poortener of Egbertshuus

Anno 1650 verpachtte Evert Poertener de boerderij aan Engbert Aelbertsen. Tot 1877 heeft deze boerderij gestaan aan de Kaapdijk.

F8 Bleumink

Bewoner in 1650 is Jan Bleumink. Na drie generaties aldaar vertrekt de familie naar B24, toentertijd genaamd "De Hutte". In 1927 wordt een nieuwe boerderij gebouwd op de Nieuwenhuishoekweg 1.

F8 Snijdershutte op Carelshutte

Deze heeft van 1700 tot 1745 bestaan. Snijder betekent kleermaker. Dat er een Carel of een snijder

woonde is niet bekend. Wel woonde er een kistenmaker.

F9 De Vischer

Anno 1670 woont er een Berent op de Visscher. Wie de Vischer wil zien vindt deze niet, want zij is in 1871 gesloopt.

F10 Het Nijland oftewel Hadermate ook wel Haderman

Er woonden vanaf het begin van de 18de eeuw Nijlands. Vanaf 1725 komt er een tweede woning bij waarop Jan Hadermate komt te wonen, waarmee de tweede en derde benaming verklaard worden. Het adres is Nieuwenhuishoekweg 3.

F11 Nieuwe Nijland ook wel Denneboom

Deze boerderij is te vinden op de Nieuwenhuishoekweg 5. De eerste bewoners kwamen in 1774 van de boerderij Wuesman, nabij C21. Zij heetten Alberts. Na ruim een eeuw vertrekken zij naar Hardenberg. Twee generaties waren houtdraaier.

F12 Karsenbarg

Gebouwd in 1855 en in 1893 herbouwd. Nu Karsenbergweg 1. Er woonde één generatie Karsenbarg, afkomstig uit Vorden.

F12 Krashofhutte of wel Mors- of Somphutte

En dan ook nog wel de Nijlandshutte genoemd. De Hutte heeft ruim 30 jaar bestaan nabij de Karsenbarg. In 1827 vertrekken de bewoners naar de Lolle, R19 in het Gotinkveld.

F13 Vuurmaat

De Vuurmaat bevindt zich op de Vosheuvelweg 4-6. Bewoner in 1720 is Henricks Vuermathe.

F14 Holsevoort

Holsevoort is gelegen aan de Vosheuvelweg 8. De eerste genoteerde bewoner is Hendrik op Holsevoort, afkomstig uit Lichtenvoorde.

F15 Möske

Gelegen op nogal zure grond, alwaar nogal wat mos. De eerste bewoners kwamen in 1848 van de Kover. Her Möske ligt aan de Vosheuvelweg 5.

F16 Koeger of Kover

In de loop der eeuwen zijn bovengenoemde benamingen afgeleid van Koegaarde en koeweide, hetgeen blijkt uit oude archiefstukken. De boerderij staat op de Nieuwenhuishoekweg 2. De eerste bewoners op dit erf vanaf 1732 waren Bouwmeesters.

F17 De Kreye

De eerste bewoners kwamen van de Kreije op H2. Ze namen de naam van de vorige boerderij dus mee. Deze Kreije heeft er gestaan tot 1940. Kreije betekent in het Achterhoeks "kraai".

F18 Stegeman

Bewoner in 1690 is Berend Stegeman. Er woonde tot ver in de vorige eeuw nog Stegemannen op de Vosheuvelweg 2.

F19 De Kremer

De eerste bewoner in 1650 is Derck Kremer. Het huis van 1920 stond op de Kremersteeg 1.

F20 Kleine Nieuwenhuis

Dit kleine nieuwe huis staat er al sinds 1829 niet meer. In 1650 was Jan op het Kleine Nieuwenhuis de eerste bewoner op dit erf.

F20 Groote Nieuwenhuis

Het erf wordt al vermeld in 1650. De boerderij ligt aan de Hessenweg 10.

F21 Paalder bij Orsouw

De naam Paalder kwam van de Paelhaer uit de Veldhoek. Het Paalder werd in 1770 bewoond door Hendrik Momberg. Het is in 1859 afgebroken. Over de Orsouw wordt op G1 de volgende keer geschreven.

Nawoord:

De vorige keer heb ik per abuis de boerderij De Mei oftewel Meiman, de Meibeek genoemd.

Tekst van: M.J. barones van Heeckeren van Kell.
Bronnen: F. Toevank
Gemeentearchief Ruurlo.

Foto's uit de oude doos

Elders in deze Kroezeboom heeft u kunnen lezen, dat Ruurlo weer een Dorpspomp heeft. Deze pomp was met de afbraak van het gemeentehuis in 1952 verdwenen.

In de archieven vond ik een tweetal foto's van de oude dorpspomp op het Kerkplein.

De eerste foto is uit 1895. U ziet de pomp, voorzien van een lantaarn voor het gemeentehuis staan.

Op de tweede foto staat de pomp naast het gemeentehuis.

Twee foto's van de oude dorpspomp van Ruurlo.

Ruurlo Achterhoekse dag

Gelderlander 05-03-1954

Onder auspiciën der besturen van V.V.V. en Reurlese Boerendansers had een gecombineerde vergadering plaats, welke – bij verhindering van beide voorzitters – werd geleid door de heer L. Leistra.

De bijeenkomst had tot doel om te komen tot de samenstelling van een comité, dat zich zal belasten met de organisatie van een folkloristische dag in juni. Het ligt in de bedoeling op deze dag het plattelandleven van vroeger met zijn typische gebruiken en gewoonten te demonstreren. Het succes, dat dergelijke dagen elders hadden, heeft de besturen van V.V.V. en Boerendansers geïnspireerd tot de organisatie van een Achterhoekse dag in Ruurlo.

Bij de discussie bleek dat men in principe wel voor het idee voelde, doch uit landbouwkringen werd ernstig bezwaar gemaakt tegen het tijdstip, omdat ongeveer tezelfder tijd een agrarische landdag wordt gehouden. Met het oog daarop werd besloten de folkloredag naar de zomer van 1955 te verschuiven. Een uit een tiental personen bestaand comité werd met de voorbereiding belast.

AANSLUITING WATERLEIDING

Op donderdag 25 maart te 7.30 uur komt de Raad van de gemeente Ruurlo bijeen. Op deze bijeenkomst zullen vanwege de W.O.G. inlichtingen worden gegeven en vragen worden beantwoord i.v.m. de aansluiting van deze gemeente op het waterleidingnet.

---noot redactie---

In 1954 kwam ik met mijn ouders, die toentertijd 9 kinderen hadden te wonen in een nieuwe woning aan de Schoolstraat 34. Wij moesten met 4 gezinnen gebruik maken van één pomp die centraal geplaatst was. Ik zie het nog voor me, mijn moeder met een regiment teilen die zich een breuk sjouwde, om deze emmer voor emmer met water te vullen op de maandagse wasdag. Natuurlijk hielpen de kinderen ook wel een handje mee, maar toch. Het duurde echter nog een dik jaar voordat we eindelijk waterleiding kregen. –W.Blumers -

Een Geldersch Lied

Ik ben uit Geldersch bloed;
Geen vleitoon klinkt mij zoet;
Mijn volksspraak, luttel rond,
Geef nog den klank terug,
Uit onzer vaadren mond.

Bij de eiken, aan den top,
Eens heuvels, wies ik op.
In heiden zonder baan
Leerde ik, ter jacht geschort
Mijne eerste treden gaan.

Mijn arm is 't wild geducht;
Den reebok helpt geen vlugt,
Het zwijn geen scherpe tand,
Als, in mijn dreigend roer,
Een snelle dood ontbrandt.

Ik ben uit Geldersch bloed!
Oprecht in mijn gemoed;
Aan eenvoud heb ik lust;
Met pracht en weeld komt zorg;
Genoegzaamheid baart rust.

1789

A.C.W. Staring.

Bron: Gids voor den Graafschapschen Folkloredag te Borculo (25 augustus 1928).

Bestuur :	
Voorzitter:	M.G. Kok, Barchemseweg 67, 7261 DB Ruurlo, Telefoon 0573-453090.
Secretaris:	L.W. Besselink, Noorderweme 6, 7261 PX Ruurlo, Telefoon 0573-452376, Email: leowbesselink@hetnet.nl
Penningmeester:	A. Flierman, Vrochterdijk 16, 7244 PN Barchem, Telefoon 0573-451921
Bankrekening :	Rabo-Berkelland, Ruurlo, Rekeningnummer 3567.22.996 t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle.
Bestuursleden:	mw. R. Greupink-Wolsink, Hessenweg 4, 7261 AP Ruurlo, Telefoon 0573-452477. G.J. Kleyn Winkel, Dwarsdijk 10, 7025 CR Halle Telefoon 0573-461248. mw. I.H. Brinkhuis-Baltus, B.v. T. v. Serooskerkenweg 7, 7261 CT Ruurlo Telefoon 0573-453376. J.H. Bakker, Morsdijk 1, 7261 RX Ruurlo, Telefoon 0573-491293.
Commissies:	
Organisatie jaarprogramma:	mw. R. Greupink-Wolsink mw. I.H. Brinkhuis-Baltus.
Foto-archief:	F. Toevank, Gerrit Sprokkereefstraat 2, 7261 GM Ruurlo, Telefoon 0573-451390 G.J. Kleyn Winkel
Genealogie van Ruurlo :	F. Toevank
Landbouwwerktuigen:	mw. R. Greupink-Wolsink A. Flierman G.J. Kleyn Winkel J. Oonk , Juttepadij 6, 7021NP Zelhem, Telefoon 0314-625316
Archeologische werkgroep	
Coördinator:	J.H. Bakker
Project Geschilderd Old Reurle:	J.H. Bakker.
Kadastrale Atlas Ruurlo:	M.G. Kok mw. I.H. Brinkhuis-Baltus J.H. Bakker
Verspreiding van tijdschrift	
“Onder d’n Kroezeboom” :	mw. R. Greupink-Wolsink
Internetsite :	www.oldreurle.nl

Registratie bij Kamer van Koophandel te Arnhem onder inschrijfnummer 40103401
Het kwartaalblad “Onder d’n Kroezeboom” is ingeschreven onder nummer ISSN 0929-919X.